

Jihoč. MF DNES, 26.2.2021, str. 12

Zákaz vstupu, hrozí úraz

Jihoč. MF DNES 26.2.2021, str. 12

Památkově chráněný objekt **stojí v centru obce u školky.**

Je uzavřený, protože se může zřítit.

Antonín Pelíšek
redaktor MF DNES

MALONTY Je to příběh, který se už brzy může jmenovat Byl jeden dům. O faře v Malontech na Kaplicku vypráví místní kronika, kterou dopsal a zrekonstruoval v druhé polovině minulého století Jan Toupalík, otec místního faráře. Popisuje události, které se kolem bývalého farního úřadu odvíjely od roku 1700. Tehdy se stala součástí dominanty v obci, podobně jako přilehlý kostel sv. Bartoloměje, stará kaple a hřbitov.

Píše se rok 2021 a obyvatelé chrání před historickou budovou plot a zátarasy. Objekt stojící v památkově chráněném areálu hrozí zřícením. Místní se domnívají, že může přijít každým dnem.

Jak je vůbec možné, že tak významný objekt dospěl až do stadia klinické smrti? Ještě před padesáti lety byl obydlený a v uspokojivém stavu. „Před nastěhování do ní jsem si musel s pomocí rodičů a bratra barák opravit. Nedělalo mi to tenkrát potíže, byl jsem na fyzickou práci zvyklý,“ tak vzpomínal ještě v roce 1990 místní farář Jan Toupalík, který měl podobně jako fara krušný osud.

Krátce po nastěhování v roce 1970 přišel o státní souhlas a živil se léta jako dělník a řemeslník. Kromě zednických a elektrikářských prací. Ke kněžskému povolání se pak mohl vrátit až po listopadu 1989. V bytě na faře bydlel do roku 2008, kdy zemřel.

„Fara je od té doby opuštěná. Před pěti lety rozbily střechu kroupy a víchřice. Uvnitř praskají a padají stropy, máme obavy, aby se v ní nestal úraz. Dovnitř je sice vstup zakázán, kolem je plot, ale znáte děti. Navíc hned vedle mají školku,“ děsí se starosta Malont Vladimír Malý.

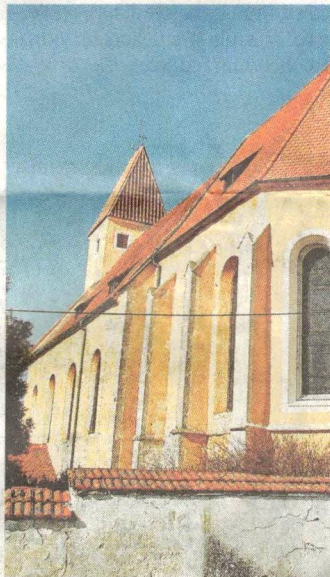
Fara coby kulturní památka patří českobudějovickému biskupství. Podle starosty byl vlastník na havarijní stav několikrát upozorňován, v lednu ji prohlédl statik, ale nic se stále neděje. Zdevastovaný dům stojí u silnice na exponovaném místě. Svým vzhledem kazí okolí.

Obnova by vyšla na 60 milionů, demolice na šest

Starosta Malý je toho názoru, že budovu by bylo nejlepší zbourat a upravit na jejím místě park, který by zároveň otevřel pohled na kostel. Náklady na demolici odhadli odborníci na šest milionů korun, její obnova by stála desetkrát tolik. Statické zajištění pak kolem 10 milionů.

Stav objektu znepokojuje i jeho vlastníka. „Fara je ve vážném havarijním stavu a ohrožuje životy dětí z nedaleké školy a školky. Hodnota života je ve srovnání s hmotnými hodnotami nesrovnatelná. Zabezpečení statiky objektu už řešíme,“ uvedl mluvčí českobudějovického biskupství Petr Samec.

Ironií osudu je, že z budovy, která spolu s kostelem měla podle zápisů v obecní kronice a farní knize sdružovat kousek od hranic národy Čechů, Němců a Rakušanů, je po vystěhování posledního nájemníka pomník zkázy a turisté se mu zdaleka vyhýbají. Místo je přitom osídle-

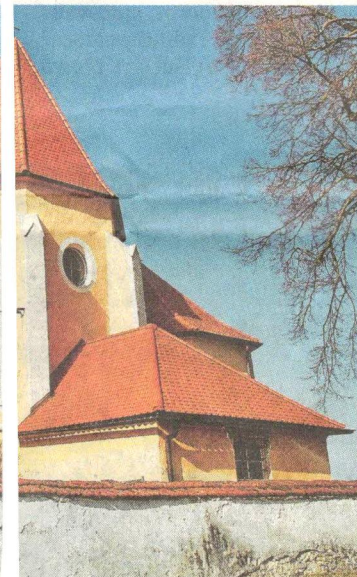
Další dominanta obce Kostel sv. Bartoloměje je opravený. Přilehlá fara kazí pohled na tuto stavbu, která sousedí s hřbitovem.

né od 14. století díky součinnosti majitelů sousedních panství Míchelsbergů a Rožmberků, kteří společně podporovali příliv kolonistů z Rakouska a spolupráci obou národů. Kostel vznikl u původní kaple sv. Barbory, fara až později. Osídlenci se zde živilí těžbou dřeva a sklářstvím.

Až symbolickým počinem se tak stává iniciativa desítek lidí z Čech

Už se bortí Opuštěná fara v Malontech je v havarijním stavu. Dům je obehnaný plotem. 2x foto: Petr Lundák, MAFRA

Další dominanta obce Kostel sv. Bartoloměje je opravený. Přilehlá fara kazí pohled na tuto stavbu, která sousedí s hřbitovem.

i sousedního Rakouska, kteří se rozhodli probudit okolí z letargie. Sepsalí takzvané malontské memorandum, tedy výzvu určenou veřejnosti a institucím, v němž upozorňují na stav fary a prosí o pomoc. Sami jsou ochotni přispět na opravu sbírkou. Otevřený dopis podepsala padesátka lidí.

„Je mi jasné, že celý problém by potřeboval skoro zázrak. Ale žije-

me ve světě, který takový zázrak potřebuje i z jiných důvodů. Vidíme v přímém přenosu, že dosavadní struktury, kterým jsme až dosud trochu slepě věřili, prostě nefungují. Věřím, že pokud má Evropa nebo svět vůbec začít fungovat, musíme to nejprve zvládnout dole,“ tvrdí jeden z podepsaných, Bernhard Riepl, Rakušan žijící v Kaplici.

Podle něj by právě záchrana fary dala těmto lidem prostor dokázat, že aktivita zdola je v takové věci úspěšná. A zde jde přece o část regionu, který sdíleli Češi i Rakušané. Běžně se setkávali na mších i poutích, jako třeba v Cetvinách, Malontech, Pohorí nebo na Svatém Kameni. Kultura, dějiny a sociální zdraví patří dohromady a potřebují pozornost a péči. A samozřejmě čas a peníze.

„Neinvestovat do opravy fary je do budoucna negativní kapitál. Rád bych pomohl a s pomocí dalších podporovatelů byl trochu platný,“ uzavírá Riepl.

Podobně mluví i další signatář a mluvčí memoranda Martin Polák. Muž je zároveň předsedou Spolku tří zemí - jižní Čechy, Bavorsko a Rakousko a má s podobnými přeshraničními iniciativami zkušenosti. „Kdyby už nic jiného, tak pozitivní je na všem to, jak podobné vize spojují různé lidi,“ míní Polák.

Díky nadšencům se totiž podařilo

zachránit nebo opravit v česko-rakouském pohraničí vícero sakrálních staveb. Takový je i pohled architektky Denisy Měkotové, která se přistěhovala s rodinou do Hodonic, bývalé osady Malont, kde staví domek.

Lidé by podle ní neměli být k historii a kultuře míst lhostejní. „Nevím, jestli půjde celá fara ještě zachránit, ale důležité pro celé okolí je to místo, celý soubor památek, kde stojí. Je to spolu s kostelem srdce celé obce, které přežilo i výstavbu z dob socialismu,“ vysvětluje Měkotová.

Spolu s přáteli žena upravuje a čistí místa po zaniklých osadách a zachraňuje staré ovocné stromy, které ještě pamatují poválečný odsun.

Rusové jedli vejce a zapíjeli je rumem

Samotná fara dodnes ožívá při čtení obecní kroniky a farní knihy. Píše se tu o místních farářích, kteří se střídali ve vedení farnosti, o opravách budov a vynaložených penězích. Mezi smutnější události patří třeba popis poválečného odsunu německého faráře Josefa Singra, který proslul protinacistickým smýšlením nebo příchod cisterciáka Xavera Švandy, který prožil po zavření kláštera ve Vyšším Brodě v roce 1950 pět let v internaci.

Trochu humorně je líčen příchod Rudé armády v květnu 1945: „Rusové přišli 11. května 1945, čtyři se ubytovali na faře. Nechali si rozbít třicet vajec a k tomu pili donesený rum...“

Jen 35 let nazpět kronikář popisuje rovněž vtipně přílet Halleyovy komety, které přisuzovali lidé zánik světa. „Měla se srazit se Zemí, ale pro nízké mraky nebyla vidět, takže konec světa je odložen.“

Většina německy mluvících obyvatel Malont odešla v roce 1946 nuceně do Rakouska.

Podle dalších zápisů prošla farní budova renovací v roce 1894, kdy dostala novou střechu, další větší opravy pokračovaly v letech 1930 a 1970. První vážné varování je z roku 1972, kdy se píše, že v bytě faráře se rozšiřují trhliny na stropě.

„Fara jako taková je už v dnešní době nadbytečná, ale snažíme se zachránit historický objekt a udělat vše, aby se mu dostalo zasloužené pozornosti. V polovině března mám k tomu schůzku s generálním vikářem českobudějovické diecéze,“ prozradil mluvčí memoranda Polák.

Schůzku potvrdilo rovněž biskupství. „Do té doby nebudeme do médií sdělovat žádné další informace,“ uvedlo pro MF DNES.